

## *Současné výzkumy v zahraničí*

---

### WYNIKI BADAŃ OBOZOWISKA MYSLIWCOW Z EPOKI LODOWCOWEJ NA ZWIERZYŃCU W KRAKOWIE

- Podjęte w początkach sierpnia r. 1948 badania stanowiska paleolitycznego na Zwierzyńcu w Krakowie, zostały ukończone 16. listopada. Zarówno ze względu na skalę, w jakiej prace badawczo-wykopaliskowe były prowadzone, jako też cenne wyniki — wzbudziły one poważne zainteresowanie w świecie naukowym. Wskazują na to fakty następujące: włączenie do programu wycieczek naukowych uczestników Zjazdu Jubileuszowego Polskiej Akademii Umiejętności terenu prac wykopaliskowych na Zwierzyńcu, zwiedzenie terenu tych prac przez wybitnych przedstawicieli polskiego świata naukowego z ośrodków krakowskiego i warszawskiego, a ponadto — przez dra Jana Filipa — profesora na Uniwersytecie im. Karola w Pradze, oraz p. Jacques Mauduita — Sekretarza Generalnego Tow. Prehistorycznego w Paryżu. Poza tym teren prac wykopaliskowych na Zwierzyńcu zwiedziły specjalnie w tym celu zorganizowane wycieczki Zakładów Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetów Jagiellońskiego i Warszawskiego.
- 40 Zbadany w tym roku odcinek rozległego stanowiska paleolitycznego wynosi 200 m<sup>2</sup>. Bogata zawartość kulturowa występuje na różnych poziomach w dolnych pokładach utworu lessowego na głębokości od 7,10 do 9,16 m od powierzchni. Zawartość kulturową tych poziomów stanowią głównie wyroby i odpadki krzemienne, których zebrano ok. 10 000 okazów. Poza tym sporadycznie występowały okruchy węgla drzewnych i barwnika mineralnego (hematytu). Wyrobów z kości i kła mamuta oraz kości innych zwierząt ówczesnych, które stanowiły przedmiot łowów myśliwców zamieszkujących to stanowisko przed ok. 100 000 laty, w tym poziomie nie było. Uległy one, na skutek procesów glebowych,



Obr. 40. Kraków, Polska. Prace wykopaliskowe na Zwierzyńcu w Krakowie.  
Październik 1948 r. Foto: L. Sawicki.

rozkładowi w okresie poprzedzającym powstanie kilkometrowej grubości pokładów pokrywającej je glinki lessowej.

Uzyskane wyniki badań na Zwierzyńcu mają doniosłe znaczenie nie tylko dla nauki polskiej. Dzięki nim bowiem jest możliwe dokładne ustalenie wieku geologicznego, to znaczy — związanie z określonymi zjawiskami geologicznymi początkowej fazy paleolitu młodszego, która to stanowisko reprezentuje. Poza tym ujawnione zostały fakty, dotąd u nas nienotowane, rzucające ciekawe światło na stosunki kulturowe w dobie początkowej paleolitu młodszego. Stwierdzono mianowicie obecność wyrobów z obsydianu i radiolarytów słowackich oraz z surowców krzemienych świętokrzyskich. Niemniej ważne są wyniki geologiczne badań tego stanowiska. Rzucają one nowe światło na zagadnienie przebiegu procesu

tworzenia się lessu oraz panujące podówczas stosunki klimatyczne. Stwierdzono między innymi kilka poziomów wegetacyjnych oraz kilka poziomów deformacji powierzchniowej i płynięcia gruntu na skutek rozmarzania powierzchniowej warstwy, podczas osadzania przez wiatr pyłu lessowego. Poziomy te wskazują na istnienie przerw i wahań klimatycznych w tym czasie. Istnienie tych zjawisk w utworach lessowych z całą precyzją dopiero w toku badań stanowiska paleolityczne na Zwierzyńcu zostało stwierdzone. To też jako dokumenty naukowe a zarazem cenne okazy muzealne wzięte zostały dwa monolity odpreparowanej powierzchni kopalnej gruntów pływających, każdy o wymiarze  $2 \times 2$  m, grub. 10 cm. Pobranie tych monolitów, zważywszy ich rozmiary oraz łatwość kruszenia się utworu lessowego, wymagało pokonania poważnych trudności technicznych. Dodać należy, iż każdy monolit ważył ok. 1200 kg oraz i to, że do Warszawy dojechały one w stanie nieuszkodzonym. Prace badawcze prowadzone były przez Państwowe Muzeum Archeologiczne pod kierunkiem Dyrektora Ludwika Sawickiego.<sup>1)</sup>

*L. Sawicki, Warszawa, PMA*

---

<sup>1)</sup> Výkopy, provedené r. 1948 na tábořišti diluviálních lovců v Krakově-Zwierzyńcu, odkryly dosud plochu 200 m<sup>2</sup>. Kulturní vrstvy jsou tu pod mohutnými vrstvy spráše (až 7—9 m) a poskytly na 10 000 kamenných artefaktů z počátku mladšího paleolitu, z nichž některé jsou z obsidiánu a radiolaritu patrně slovenského původu. Důležité jsou poznatky geologické, neboť osvětlují proces tvoření spráše, povrchového rozmrzání vrstev a jiných zjevů, a ukazují několik vegetačních horizontů. *(Redakce.)*